

Parcs Naturals de la Comunitat Valenciana

Nº 14. SETEMBRE - DECEMBRE 2021

CALA DEL RACÓ

INFO trimestral del Parc Natural del Penyal d'Ifac

01

EDITORIAL

01. Comunicació I Congrés Espanyol de Botànica - *Silene hifacensis*: salvada de l'extinció a la Comunitat Valenciana:

02

ACTUALITAT AL PARC

02. Obertura d'un nou itinerari en el "Tossal de la Figuereta"

03

MANEIG D'ESPÈCIES D'INTERÉS EN EL PARC

03. Plantació d'All africà

(*Allium subvillosum*) en Miradors de llevant

04

ACTUACIONS DE CONSERVACIÓ

04. Manteniment de les instal·lacions i equipaments del Parc Natural del Penyal d'Ifac..

05. Treballs de manteniment de les sendes i itineraris del Parc Natural del Penyal d'Ifac.

06

BIODIVERSITAT AL PARC

06. La trompera (*Ephedra fragilis*).

07

INTERPRETACIÓ DEL PATRIMONI NATURAL I CULTURAL

07. Activitats mes d'Octubre - L'Avifauna tardorenca de les Salines de Calp

08

CONEIX MÉS...

08. Les curiositats dels aus.

COMUNICACIÓ I CONGRES ESPANYOL DE BOTÀNICA

Silene hifacensis: salvada de l'extinció a la Comunitat Valenciana

L'esclafidora major (*Silene hifacensis*) és una espècie endèmica iber-balear, present en els penya-segats litorals del nord-oest i sud d'Eivissa, i en la costa nord de la província d'Alacant. Va ser registrada en el Catàleg Nacional d'Espècies Amenaçades, figurant com a "Vulnerable" per a les Illes Balears i "En perill d'extinció" a la Comunitat Valenciana. La seua situació actual a la Comunitat Valenciana permet ser optimistes referent a la seua recuperació i permanència en el territori gràcies al treball desenvolupat des de fa més d'una dècada.

Així, un total de 57 poblacions han sigut creades des de l'any 2011, les quals se sumen a les tres úniques poblacions que compten amb exemplars naturals, repartides totes en 24 quadrícules del reticle UTM d'un quilòmetre de costat. Al maig de 2021 el cens total va ser de 1.266 plantes procedents dels treballs de translocació, a les quals cal sumar 15 exemplars naturals. De totes aquestes plantes 756 són adultes reproductores.

METODOLOGIA

El pla de recuperació de l'esclafidora major està sent desenvolupat durant els últims anys gràcies a la col·laboració de diferents col·lectius i institucions de la Generalitat Valenciana (Servei Vida Silvestre i Xarxa Natura 2000, equips gestors dels Parcs Naturals del Montgó, Serra Gelada i Penyal d'Ifac, Agents Mediambientals- Grup d'Intervenció en Altura), ajuntaments de L'Alfàs del Pi, Benidorm, Guarda Rural-Guardapesca marítima de Benidorm, Unitat Marítima de la Policia Local de Benidorm, Club Nàutic de Benidorm, Club Nàutic d'Altea, Oceanogràfic de València i diversos centres d'educació, entre altres.

El desenvolupament del pla de recuperació ha sigut enfocat mitjançant la preservació de l'hàbitat natural on viu l'espècie i accions complementàries de maneig de la planta, com per exemple la producció d'exemplars i llavors per a realitzar sèmbers en el medi natural. Totes les llavors s'obtenen mitjançant el funcionament i manteniment d'hortos llavorers, col·leccions de plantes que permeten la multiplicació de germoplasma i la producció de planta. Aquestes col·leccions de planta viva estan instal·lades en els centres d'interpretació dels tres Parcs naturals en els quals s'està introduint l'espècie: El Montgó (Dénia), Penyal de Ifac (Calp) i Serra Gelada (Benidorm).

El programa de producció de llavors iniciat en 2009 ha generat 13.126.019 llavors, el 44,65 % de les quals han

sigut utilitzades en el pla de recuperació de l'espècie, i la resta es troben conservades en el Banc de germoplasma del Servei de Vida Silvestre i Xarxa natural 2000 la Generalitat Valenciana.

NOVES POBLACIONS CREADES

Entre 2009 i 2021 s'han realitzat més de 60 experiències de sèmbers i/o plantacions en diferents enclavaments. Durant 2021 s'han censat 1266 plantes en 57 enclavaments; d'elles, 756 són exemplars adults reproductors, és a dir que han emés escaps florals i han produït llavors.

A la llum de les dades mostrades, un alt percentatge d'èxit per a la creació de noves poblacions s'obté sens dubte quan el lloc triat és adequat, tant des del punt de vista de les condicions ambientals, com de l'accessibilitat al lloc per a poder fer treballs de seguiment. Així mateix, es considera també de gran importància l'establiment de grups de treball i equips especialitzats responsables del seguiment de les accions realitzades en camp, a causa de la complexitat d'execució dels treballs de translocació en un medi natural tan complicat de treballar com són els penya-segats litorals de gran altura.

Actualitat al Parc

Obertura d'un nou itinerari en el "Tossal de la Figuereta"

El Parc compta amb una nova ruta que uneix el Tossal de la Figuereta amb la zona dels Miradors de Llevant. Aquesta ruta ja es troba senyalitzada, accessible i operativa i en breus estarà en la nostra pàgina web. L'obertura d'aquesta nova senda suposa una millora en l'experiència oferida als nostres visitants, a més de posar en valor una zona que anteriorment es trobava en un estat de degradació important.

A través d'aquest itinerari els visitants podran gaudir d'un passeig envoltat de vegetació autòctona i observar diferents espècies tant de flora com de fauna, així com de les vistes que ofereix la nova senda. D'aquesta manera, s'ofereix una ruta alternativa a realitzar al Parc, més enllà de l'ascens al cim del Penyal. Cal destacar que per al condicionament d'aquesta senda, ha sigut necessari la construcció i instal·lació d'una escala que ajuda a salvar part del desnivell i protegeix part de la muralla de l'antiga Poble Medieval d'Ifach, evitant així que està siga trepitjada i degradada pel pas de visitants.

Maneig d'Espècies d'Interés en el Parc

Plantació d'All Africà (*Allium subvillosum*) en Miradors de Llevant

A la fi de novembre es personen al parc la brigada de Vida Silvestre encarregada del manteniment de les microreserves de flora, per a realitzar una plantació massiva de l'All africà (*Allium subvillosum*) en la zona dels Miradors de Llevant que reforçara els nuclis existents. Espècie en perill d'extinció en la Comunitat Valenciana, coonta al parc, a més d'amb algun dels últims exemplars naturals de l'espècie, amb una població de seguretat creada pel C.I.E.F. (Centre d'Investigació i Experimentació Forestal de la C.V.), per a garantir la seua supervivència.

Es van plantar al voltant d'uns 60 cupès amb uns 8 o 10 exemplars cadascun. La zona s'ha acordonat per a impedir que els visitants accedisquen a ella, evitant així que es xafen els plançons.

Actuacions de Conservació

Manteniment de les instal·lacions i dels equipaments del Parc Natural del Penyal d'Ifac

Després dels mesos estivals, i la gran afluència de visitants durant aquesta època, els integrants de la BCM han dirigit part dels seus esforços a la reparació de diferents elements de cartelleria, senyalització i equipament del Parc Natural vandalitzats, com és el cas dels bancs de pedra instal·lats en la zona dels Miradors de Llevant. Aquestes accions complementen les labors habituals d'obra de paleta, pintura, lampisteria i xicotets arranjaments dels centres.

El manteniment de les instal·lacions en condicions adequades és una de les prioritats en la gestió del Parc, no sols perquè és el primer contacte que tindran els visitants amb el Penyal d'Ifac, sinó perquè a més un millor manteniment es tradueix en un menor consum energètic i en una reducció en la petjada del CO₂.

Treballs de manteniment de la senda i itinerari del Parc Natural del Penyal d'Ifac

Al llarg d'aquests mesos la BCM ha treballat en la reparació dels elements de seguretat que delimiten el transecte de la Ruta Roja, que també havien resultat danyats per l'ús inadequat d'alguns visitants que decideixen no seguir la ruta oficial, obrint camins alternatius que suposen un perill tant per als propis visitants com per a la flora i fauna del Parc Natural.

Van continuar també els treballs de regeneració en la zona del **Tossal de la Figuereta** a través de l'eliminació de plantes invasores i la plantació d'espècies autòctones. Els plançons utilitzats procedeixen del **CIEF** (Centre d'Investigació i Experimentació Forestal de la Comunitat Valenciana) i es tracta d'espècies pròpies de la zona com el llentiscle (*Pistacia lentiscus*), el romer (*Rosmarinus officinalis*) o la garrofera (*Ceratonia siliqua*); totes elles adaptades al clima mediterrani.

Biodiversitat al parc

La Trompera (*Ephedra fragilis*)

La trompera és una mata emparentada amb cupressàcies (xiprers, ginebres i savines) i coníferes (pins). Malgrat no tractar-se d'un arbre, la simplicitat i el primitiu de les seues estructures reproductores la situen molt pròxima a totes aquestes plantes.

El seu aspecte general és el d'un arbust de fins a 1'5 metres, amb nombroses branques erectes d'un color verd grisenc. Aquestes branques es presenten dividides per una sèrie de punts d'articulació pels quals es trenquen fàcilment. Les fulles són molt reduïdes, tenen l'aspecte d'escates i estan situades a nivell dels nusos. Les flors masculines i femenines es troben per separat, agrupades en inflorescències poc vistoses que apareixen d'abril a maig. El fruit és carnós i de color vermellós podent aconseguir els 8 mm de grandària.

Amb distribució mediterrània, es troba formant part de la màquia litoral, arribant a trobar-se fins i tot en penya-segats. A la Comunitat Valenciana, malgrat estar present en les tres províncies, està catalogada com a rara, per ser poc abundant. En el Penyal d'Ifac es troba en el mateix cas ja que, encara que no hi ha molts exemplars, sí que pot trobar-se en quasi tot el Parc.

Interpretació del Patrimoni Natural

Activitats Planificades

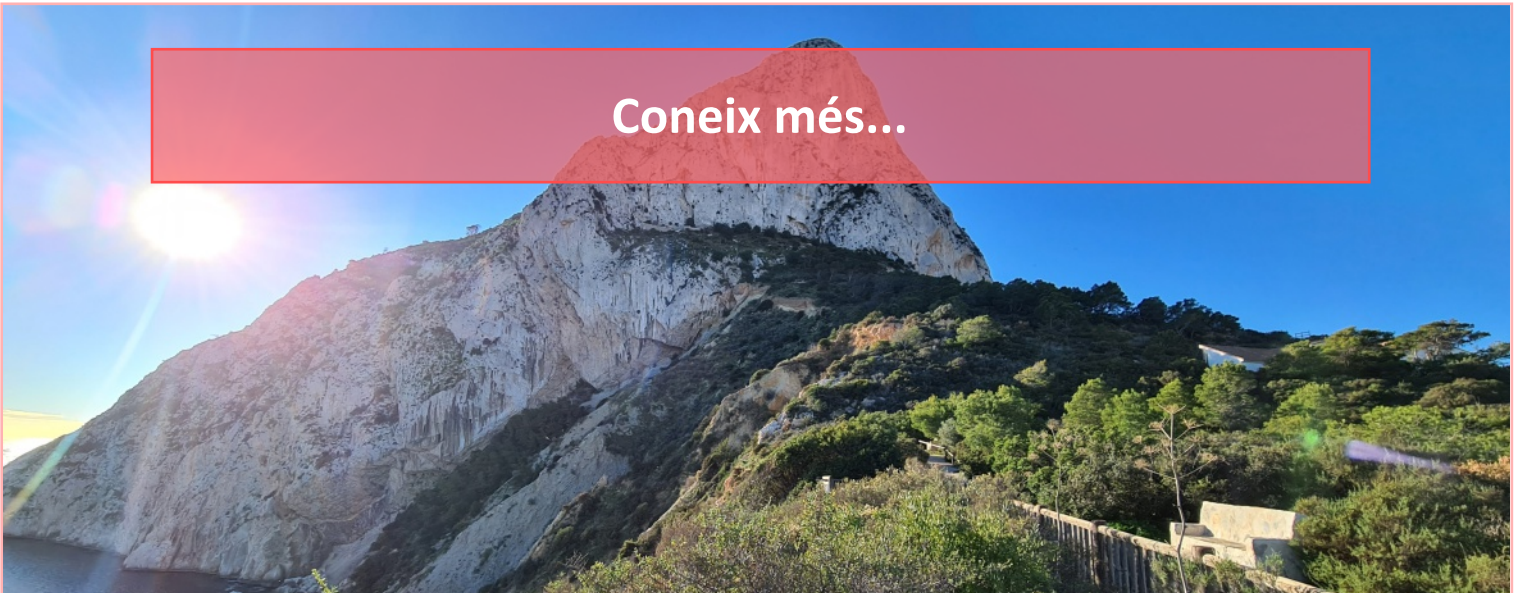
Activitats a l'Octubre

L'Avifauna Tardorenca de les Salines de Calp. En commemoració del *Día Mundial dels ocells migradors* es va portar de nou a cap una visita guiada al voltant de la làmina d'aigua de les Salines de Calp. Aquesta visita va permetre de nou als visitants poder conèixer i gaudir de l'avifauna que habita la llacuna de Calp en aquesta època de l'any. L'activitat va comptar amb un total de 21 participants.

A més, es van programar d'octubre a desembre les activitats: "*Silenita, una més de la família*", "*Ruta etnobotànica: els usos de les nostres plantes*" i "*Este Nadal al Penyal 2.0.*" que, a causa d'inclemències del temps o el baix nombre d'assistents, van haver de ser cancel·lades.

Coneix més...

Les curiositats de les aus

Sabies què...?

EL FALCÓ PEREGRÍ ÉS L'ANIMAL MÉS RÀPID DEL MÓN, POT ARRIBAR A UNA VELOCITAT DE 322KM/H QUAN REALITZA ELS SEUS PICATS PER CAÇAR.

S'ALIMENTA PRINCIPALMENT D'ALTRES AUS, COM PER EXEMPLE ÀNECS, COLOMS O PETITS OCELLS, TOT I QUE TAMBÉ POT CAÇAR PETITS MAMÍFERS.

PER PODER CAÇAR LOCALITZA LES SEUES PRESES AMB LA VISTA I FA SERVIR LES SEUES PODEROSOS GARRES PER ATRAPAR-LES. EL SEU BEC TAMBÉ ESTÀ ADAPTAT A LA SEUA DIETA, D'AQUESTA MANERA, POT DESGARRAR ELS COS DE LES SEUES VÍCTIMES. TOT I SER UN DEPREDADOR TAMBÉ POT SER DEPREDAT PER DEPREDADORS DE MAJOR TAMANY, COM EL GRAN DUC.

ES TROBA GAIREBÉ A TOT ARREU DEL MÓN, EXCEPTE L'ANTÀRTIDA. PREFEREIX HÀBITATS OBERTS ON PODER DESENVOLUPAR MILLOR LA SEUA ESTRATÈGIA DE CAÇA, PERÒ TAMBÉ EL PODEM TROBAR A ZONES URBANITZADES, COM LES NOSTRES CIUTATS.

GENERALITAT
VALENCIANA

TOTS
A UNA
VELU

parc natural
del penyal d'ifac

Redacció: Equip Tècnic del P.N. del Penyal d'Ifac

Centre d'Informació del P.N.
C/ Isla de Formentera s/n
03710 - Calp (Alacant)

Parc Natural del Penyal d'Ifac

965 693 300 - 679 195 912

ifac_cma@gva.es

parcsnaturals.gva.es

